

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Co/14/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4419201163
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Olekšák
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4419201163.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Olekšáka a členov senátu JUDr. Pavla Pileka a JUDr. Romana Greguša, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom: C. X, XXX XX D. C., zastúpeného: JUDr. Ema Zacharová, advokát s.r.o., so sídlom: Forgáčova bašta 5676/7, 940 01 Nové Zámky, IČO: 47 237 023, proti žalovanej: E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: D. C., XXX XX D. C., zastúpenej: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková, s.r.o., so sídlom: Pribinova 9, 940 02 Nové Zámky, IČO: 36 813 401, o zaplatenie 34.120 eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti výroku I. a III. rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/12/2019 – 407 zo dňa 11. augusta 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/12/2019 – 407 zo dňa 11. augusta 2023 v napadnutej časti mení tak, že žalobu zamietá.

II. Odvolací súd priznáva žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie ako aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa svojou žalobou voči žalovanej domáhal zaplatenia sumy 34.120 eur ako vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „Občiansky zákonník“) a nasledujúcich, ktoré bezdôvodné obohatenie žalovanej malo vzniknúť tým, že dňa 06.07.2010 uzavrela ako predávajúca kúpnu zmluvu a zmluvu o predkupnom práve so žalobcom ako kupujúcim, ktorej predmetom bola kúpa nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území (ďalej len „k. ú.“) D. C., pôvodne vedené na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX (v súčasnosti na LV č. XXXX) ako parc. č. XXX, parc. č. XXX, parc. č. XXX a stavba súp. č. XXX na parc. č. XXX, za ktoré nehnuteľnosti mal žalobca žalovanej uhradiť celkovo 34.120 eur. Vlastníctvo k uvedeným nehnuteľnostiam nadobudla spoločnosť Juh Invest, s.r.o., Nová Vieska, a to na základe kúpnej zmluvy zo dňa 07.09.2010, avšak žalovaná podala proti tejto spoločnosti ako vlastníčkovi žalobu o určenie vlastníckeho práva, pričom konanie bolo vedené pod sp. zn. 16C/28/2014, a v ktorom bola žalovaná úspešná a rozsudkom zo dňa 24.11.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/152/2018 - 501 zo 14.02.2019 bola určená za výlučnú vlastníčku uvedených nehnuteľností, a preto je podľa žalobcu povinná kúpnu cenu, ktorú jej uhradil žalobca ako fyzická osoba vydať, a to ako plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Žalobca tvrdil, že ide o synalagmatický vzťah, na základe ktorého oproti jeho povinnosti vydať nehnuteľnosť (ktorá bola splnená zápisom žalovanej ako vlastníčky predmetnej nehnuteľnosti do katastra) prináleží žalovanej povinnosť vydať jemu kúpnu cenu, ktorú prevzala. Tiež sa domáhal zaplatenia úroku z omeškania od 21.02.2019, keďže je žalovaná s platením peňažného dlhu podľa neho v omeškani. Žalovanej vlastníctvo bolo zapísané, avšak plnenie od žalobcu, ktoré obdržala ako kúpnu cenu žalobcovi nevrátila, pričom z ust. § 457 a § 107 odsek 3 Občianskeho zákonníka a rozhodnutia Veľkého senátu 1Vcdo 3/2020 podľa názoru žalobcu vyplýva, že pri aplikácii ust. § 107

ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak bola predmetom neplatná alebo zrušená zmluva, toto ustanovenie sa použije bez ohľadu na to, či plnili všetky strany alebo iba jedna z nich. Nejde podľa neho o premlčané právo, pretože vzápätí po tom, ako krajský súd rozhodol, že žalovaná je vlastníčka nehnuteľnosti, podal túto žalobu. Pokiaľ ide o sumu 9.120 eur, žalovaná uznáva, že túto prevzala a doteraz ju nevrátila a pokiaľ ide o sumu 25.000 eur žalovaná tvrdí, že ju neprevzala a potvrdenie svedčiace o opaku len podpísala v zlom psychickom stave a nevedela čo podpisuje, pričom poukázal na jeho obsah a skutočnosť, že je tam predmetná nehnuteľnosť presne označená. Konanie žalovanej považoval za účelové a tvrdil, že v konaní bolo preukázané, že aj túto sumu žalovaná prevzala a žiadal žalobe vyhovieť.

2. Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 13C/12/2019 – 407 zo dňa 11. augusta 2023 (ďalej aj len „napadnutý rozsudok“) tak, že vo výroku I. zaviazal žalovanú na zaplatenie žalobcovi sumy 34.120 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 26.02.2019 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo výroku II. v zostávajúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietol a vo výroku III. priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Napadnutý rozsudok odôvodnil súd prvej inštancie tým, že z vykonaného dokazovania mal za nesporne preukázané, že dňa 06.07.2010 bola medzi stranami sporu uzavretá kúpna zmluva, ktorou žalovaná predala nehnuteľnosti žalobcovi za kúpnu cenu 9.120 eur, a to za podmienok tam uvedených a tiež to, že dňa 08.09.2010 žalovaná podpísala prehlásenie o tom, že prevzala od kupujúceho doplatok kúpnej ceny 25.000 eur a že z titulu uvedenej kúpnej zmluvy nemá voči kupujúcemu žiadne pohľadávky a nároky. Z výpovedí strán sporu (pokiaľ ide o zaplatenie sumy 25.000 eur) súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca tvrdil, že žalovanej uvedenú sumu odovzdal a preto aj ona toto potvrdenie podpísala; žalovaná potvrdila, že vyhlásenie podpísala, tvrdila však, že sumu 25.000 eur jej žalobca nedal a že podpísala túto listinu v zlom psychickom rozporení a podpísala ju bez toho, aby si ju prečítala, mala rodinné problémy a starosti, potom si to samozrejme prečítala a vie, že podpísala papier o tom, že jej žalobca odovzdal doplatok kúpnej ceny v uvedenej sume. Medzi stranami sporu teda nebolo sporné, že žalovaná uvedené vyhlásenie podpísala, avšak zostalo sporným, či došlo aj k odovzdaniu sumy 25.000 eur žalovanej.

4. Ďalej mal súd prvej inštancie nesporne preukázané z obsahu spisu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 16C/28/2014, že súdy právoplatne konštatovali, že medzi stranami sporu dňa 06.07.2010 došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke. Preto bolo podľa neho potrebné vychádzať z toho, že medzi stranami sporu dňa 06.07.2010 nebola uzavretá kúpna zmluva, ale zmluva o pôžičke, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanej pôžičku 8.000 eur, ktorú mala žalovaná vrátiť spolu s úrokom vo výške 1.120 eur. Zároveň súd prvej inštancie konštatoval, že z obsahu spisu sp. zn. 16C/28/2014 nevyplýva, že by bola dohodnutá lehota na vrátenie tejto pôžičky. Bolo podľa neho preukázané, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu simulovaného právneho úkonu, ktorého predmetom bolo poskytnutie pôžičky žalovanej zo strany žalobcu, pričom lehota na jej vrátenie nebola dohodnutá. K lehote na vrátenie pôžičky súd prvej inštancie uviedol, že doba splnenia dlhu sa v zásade riadi dohodou účastníkov občianskoprávneho vzťahu, no taktiež môže byť určená všeobecne záväzným právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu. Začiatok premlčacej doby je v tomto smere v Občianskom zákonníku upravený len rámcovo; je pritom potrebné odlišovať pojmy splniteľnosť dlhu a splatnosť dlhu. Splniteľnosť dlhu určuje moment, keď dlžník môže plniť a veriteľ nemôže jeho plnenie odmietnuť pre predčasnosť, naopak, splatnosť dlhu je moment, keď je dlžník povinný plniť. V prípade ust. § 563 Občianskeho zákonníka môže dlžník plniť kedykoľvek po vzniku dlhu, no splatnosť dlhu je tu podľa neho viazaná na výzvu veriteľa.

5. Súd prvej inštancie taktiež uviedol, že podľa ust. § 228 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) je výrok rozsudku pre strany záväzný. Podľa ust. § 193 CSP bol súd prvej inštancie v tomto konaní viazaný rozhodnutím vydaným v konaní sp. zn. 16C/28/2014, a preto uzavrel, že pokiaľ ide o sumu 9.120 eur, ktorú žalobca žalovanej vyplatil, nešlo o kúpnu cenu, ale o poskytnutú pôžičku. Pokiaľ ide o druhú časť nároku žalobcu (zaplatenie sumy 25.000 eur), konštatoval, že v prípade tohto nároku žalobcu môže ísť len o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (nie vrátenie pôžičky), pretože pokiaľ medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a nie k uzavretiu kúpnej zmluvy, ani prevzatie sumy 25.000 eur nemôže predstavovať pôžičku. Pokiaľ ide o prvú časť nároku žalobcu (zaplatenie sumy 9.120 eur) ako vrátenia pôžičky vo výške 8.000 eur a úroku vo výške 1.120 eur, súd prvej inštancie konštatoval, že súdy posúdili právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou ako právny vzťah zo zmluvy o pôžičke s tým, že medzi zmluvnými stranami nebol dohodnutý čas splatnosti tejto pôžičky, z ktorého dôvodu je na tento prípad potrebné aplikovať ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka, teda dňom splatnosti pôžičky je podľa neho deň nasledujúci po tom ako veriteľ (žalobca) dlžníka (žalovanú) k vráteniu pôžičky vyzval. Týmto dňom začala plynúť žalobcovi všeobecná trojročná premlčacia doba na výkon práva, t. j. na uplatnenie si nároku voči

žalovanej na vrátenie pôžičky. Z pripojeného spisu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 16C/28/2014 mal súd prvej inštancie preukázané, že rozsudok, ktorým súdy v uvedenom konaní rozhodli v prospech žalovanej (na základe čoho sa opäť stala vlastníčkou predmetných nehnuteľností) a ktorým bolo ustálené, že išlo o simulovaný právny úkon, a to o pôžičku (nie o kúpnu zmluvu a vyplatenie kúpnej ceny), ktorým rozsudkom bol rozsudok Krajského súdu Nitra č. k. 8Co/152/2018 - 501 zo dňa 14.02.2019, bol žalobcovi prostredníctvom jeho právnej zástupkyne doručený dňa 24.02.2019. Tento deň bol podľa súdu prvej inštancie dňom kedy sa žalobca dozvedel o tom, že má voči žalovanej nárok na vrátenie pôžičky (nie na vrátenie kúpnej ceny). Zároveň ide o deň, kedy žalobca žalobu vo veci sp. zn. 13C/12/2019 o zaplatenie sumy 34.120 eur (ktorej súčasťou bolo i zaplatenie sumy 9.120 eur pôžičky, hoci žalobca ju žaloval ako vydanie bezdôvodného obohatenia) podal na súde dňa 21.02.2019, t. j. pred tým ako začala plynúť dňom 25.02.2019 3-ročná premičacia lehota podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka na uplatnenie práva voči žalovanej na zaplatenie pôžičky. Na základe uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že nárok žalobcu v časti o zaplatenie pôžičky 8.000 eur a jej úrokov v sume 1.120 eur nie je premlčaný, keďže žalobca si toto právo na súde uplatnil včas.

6. Pokiaľ ide o druhú časť nároku žalobcu (zaplatenie sumy 25.000), súd prvej inštancie mal za to, že v prípade tohto nároku žalobcu môže ísť len o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (nie vrátenie pôžičky), pretože pokiaľ medzi stranami sporu dňa 06.07.2010 došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a nie k platnému uzavretiu kúpnej zmluvy, ani suma 25.000 eur nemohla byť kúpnu cenou. Žalovaná sa v tejto časti konania bránila tým, že listinu o prevzatí sumy 25.000 eur síce podpísala a nátlak na ňu robený nebol, tvrdila však, že tieto peniaze jej žalobca nedal. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaná sa tým, že podpísala dňa 08.09.2010 vyhlásenie o tom, že prevzala od žalobcu sumu 25.000 eur, dostala do dôkaznej núdze v smere svojich tvrdení, že napriek tomu, že to písomne potvrdila, peniaze od žalobcu nedostala. Jej obrana bola v tomto smere postavená výlučne na jej tvrdení, že k odovzdaniu peňazí nedošlo, nebola však podporená žiadnym iným dôkazom. Preto súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca preukázal, že sumu 25.000 eur žalovanej odovzdal, pričom nešlo o doplatok kúpnej ceny, keďže k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo. V prípade sumy 25.000 eur išlo teda podľa súdu prvej inštancie o bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej v zmysle ust. § 451 Občianskeho zákonníka získané z neplatného právneho úkonu. Ani tento nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa súdu prvej inštancie premlčaný nie je, pretože na vec sa vzťahuje 2-ročná subjektívna premičacia lehota stanovená v ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá začne plynúť až keď sa veriteľ dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Žalobca sa o tom, kto sa na jeho úkor obohatil, dozvedel podľa súdu prvej inštancie až doručením rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/152/2018 - 501 zo dňa 14.02.2019, teda dňa 24.02.2019 by uplynula premičacia doba; žalobca však svoju žalobu na zaplatenie sumy 25.000 eur podal na súde už predtým (dňa 21.02.2019). Zároveň súd prvej inštancie považoval za potrebné uviesť, že vzhľadom k tomu, že je zrejmé, že nárok žalobcu voči žalovanej v tomto konaní uplatnený nie je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej kúpnej zmluvy, nevzťahuje sa naň ust. § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobe vyhovel a zaviazal žalovanú k zaplateniu sumy 34.120 eur (pozostávajúcej zo sumy 8.000 eur ako nesplatennej pôžičky, sumy 1.120 eur ako zmluvných úrokov a zo sumy 25.000 eur ako vydania bezdôvodného obohatenia) a tiež k zaplateniu úroku z omeškania, keďže bola žalovaná s platením peňažného dlhu v omeškaní, a to od právoplatnosti rozsudku vydaného v jej prospech, na základe ktorého sa stala vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti (25.02.2019). V časti žaloby, ktorá sa týkala zaplatenia úroku z omeškania za obdobie od 21.02.2019 do 25.02.2019 súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol, keďže až dňom 25.02.2019 sa stala žalovaná na základe vyššie uvedeného rozsudku odvolacieho súdu vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti a až dňom nasledujúcim po ňom sa dostala do omeškania s vrátením kúpnej ceny. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi v konaní plne úspešnému priznal súd nárok na plnú náhradu trov konania.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná v rozsahu výroku I. a výroku III. odvolanie a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Žalovaná uviedla, že napadnutý rozsudok považuje za nesprávny z odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci) a podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam). Ďalej žalovaná uviedla, že zotrváva na svojom názore, že nárok žalobcu na vrátenie pôžičky v sume 9.120 eur je premlčaný. Pokiaľ ide o sumu 25.000 eur, k tejto tvrdí, že v skutočnosti takúto sumu nikdy neprevzala; pokiaľ by však aj bolo pravdivé tvrdenie ohľadom tejto sumy, aj vo vzťahu k tejto sume vzniesla námietku premlčania. Rovnako namietala, že by mala premičacia doba žalobcovi plynúť až dňom doručenia rozsudku o určení vlastníckeho práva žalovanej

k prevedeným nehnuteľnostiam a nie dňom, kedy podľa vyjadrenia žalobcu mal túto sumu žalovanej odovzdať. Žalovaná nesprávne posúdila počiatku plynutia premlčacej lehoty vidí predovšetkým v tom, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie, z ktorého jednoznačne vyplýva, že nie je pravdou, že by sa žalobca dozvedel o svojich pohľadávkach až dňom doručenia rozsudku súdu o určení vlastníckeho práva žalovanej. Žalobca mal podľa žalovanej o svojej pohľadávke z titulu pôžičky vedomosť už v čase, kedy plnenie poskytol, keď od počiatku vedel, že ide o pôžičku pre žalovanú. Pokiaľ ide o sumu 25.000 eur, aj vo vzťahu k tejto sume má žalovaná za to, že o vzniku bezdôvodného obohatenia by sa rovnako žalobca dozvedel v čase, kedy plnil z titulu bezdôvodného obohatenia. Žalobca nemohol plniť z titulu kúpnej zmluvy a nemohol platiť žalovanej doplatok kúpnej ceny, keď vedel, že žiadnu platne neuzavrel a nemohol teda svoj nárok od takejto zmluvy ani odvodzovať. Z rozsudku súdu v konaní sp. zn. 16C/28/2014 totiž podľa nej vyplýva, že skutkové okolnosti na oboch stranách a ich vôľa pri vykonaní právneho úkonu svedčia záveru, že išlo obojstranne o predstierané právne úkony, účelom slúžiace na poskytnutie pôžičky a jej zabezpečenie. Podľa žalovanej nie je sporné, že si žalobca mohol uplatňovať nárok na vrátenie plnenia len zo zmluvy o pôžičke, keďže len takúto zmluvu platne uzavrel. Pokiaľ teda obe strany sporu od počiatku vedeli, že uzatvárajú zmluvu o pôžičke, tomuto zodpovedala ich skutočná vôľa, takémuto právnomu vzťahu bolo potrebné podriaďiť aj uplatnenie nároku, vrátane plynutia premlčacích dôb, a teda sa žalobca mohol domáhať len vrátenia pôžičky, a to v lehote jej splatnosti. Pôžička mala byť zo strany žalovanej vrátená do 06.09.2010, a od tohto dátumu je potrebné počítat aj plynutie trojročnej premlčacej doby. Keď sám žalobca zapríčinil neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorou mienil zastrieť zmluvu o pôžičke a jej zabezpečenie, nemôže mu z takéhoto konania plynúť výhoda spočívajúca v tom, že by sa počiatok plynutia premlčacej doby viazal až na právoplatnosť rozsudku, ktorým sa potvrdilo tvrdenie žalovanej o neplatnosti kúpnej zmluvy. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na ust. § 563 Občianskeho zákonníka, z napadnutého rozsudku nie je podľa žalovanej zrejme, kedy mal vyzvať žalobca žalovanú na zaplatenie uvedenej sumy. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku uvádza, že z obsahu spisu sp. zn. 16C/28/2014 nevyplýva, že by bola dohodnutá lehota na vrátenie tejto pôžičky a že bolo preukázané, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu simulovaného právneho úkonu, ktorého predmetom bolo poskytnutie pôžičky žalovanej zo strany žalobcu, pričom lehota na jej vrátenie nebola dohodnutá. Následne sa v napadnutom rozsudku súdu tiež uvádza, že žalobca podal dňa 21.02.2019 žalobu, t. j. pred tým ako začala plynúť dňom 25.02.2019 3-ročná premlčacia lehota podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka na uplatnenie práva voči žalovanej na zaplatenie pôžičky. Tu však žalovaná namietla, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zrejme, kedy v zmysle ust. § 563 Občianskeho zákonníka mal žalobca žalovanú vyzvať na vrátenie pôžičky, a teda nie je zrejme deň, ktorý súd prvej inštancie považoval za doručenie výzvy na vrátenie pôžičky a prečo teda súd prvej inštancie viazal počiatok plynutia premlčacej doby na deň doručenia spomínaného rozsudku. Okrem toho, ak by bola zmluva o pôžičke vyhodnotená ako zmluva bez dohodnutého času plnenia, k tomuto ustanoveniu žalovaná poukázala na rozhodovaciu prax súdov, vychádzajúcu aj v súčasnosti z judikátu R 28/1984, podľa ktorého premlčacia doba začína v prípade, že nie je dohodnutý čas plnenia, plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k vzniku dlhu. K vzniku dlhu pritom došlo v deň, kedy žalobca poskytol žalovanej pôžičku, teda 06.07.2010. Navyše sa žalovaná nestotožnila so záverom súdu prvej inštancie, že nemala byť dohodnutá lehota vrátenia pôžičky. V konkrétnom prípade medzi stranami možno mať podľa nej za ustálené, že podľa takzvanej kúpnej zmluvy s predkupným právom bol dohodnutý deň vrátenia pôžičky - bol to deň, do ktorého si mohla žalovaná „odkúpiť“ nehnuteľnosť späť, a týmto dňom je deň 06.09.2010, ktorým dňom by začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá by uplynula dňom 06.09.2013. V prípade aplikácie ust. § 563 Občianskeho zákonníka by premlčacia lehota začala plynúť nasledujúcim dňom po dni, kedy žalobca žalovanej vyplatil sumu 8.000 eur, teda 07.07.2010. Týmto dňom by začala plynúť žalobcovi všeobecná trojročná premlčacia doba na výkon práva, t. j. na uplatnenie si nároku voči žalovanej na vrátenie pôžičky, ak by sa malo za to, že lehota vrátenia pôžičky nebola dohodnutá, pričom v tomto prípade by uplynula dňom 07.07.2013. Právny názor súdu prvej inštancie, že dňom, kedy vyzval žalobca žalovanú na splnenie dlhu začína plynúť premlčacia doba teda podľa žalovanej nie je správny. Žalovaná na preukázanie svojho tvrdenia o jednoznačnej vedomosti žalobcu o tom, že poskytuje žalovanej pôžičku, poukázala na nájomnú zmluvu zo spisu sp. zn. 16C/28/2014 z č. I. 8 až 11, kde žalobca v závere zmluvy uvádza, že je uzavretím nájomnej zmluvy vyriešená aj otázka pôžičky. Tu žalobca tvrdil, že táto veta o pôžičke je v nájomnej zmluve uvedená len omylom, avšak v tomto smere podľa žalovanej neunesol dôkazné bremeno. Takýto dôkaz o svojom tvrdení nepredložil žalobca napriek skutočnosti, že táto otázka o uvedenom texte v nájomnej zmluve vyvstala už z konania sp. zn. 16C/28/2014 a pokiaľ ide o toto konanie, ani v tomto konaní uvedenú skutočnosť nepreukázal, z ktorého dôvodu má žalovaná za preukázané, že aj v uvedenej nájomnej zmluve je potvrdená skutočnosť, že žalobca od počiatku pristupoval k právnomu vzťahu medzi ním a

žalovanou ako ku vzťahu zo zmluvy o pôžičke. Žalovaná poukázala tiež na skutočnosť, že v uvedenej nájomnej zmluve bola doba nájmu dohodnutá od 08.09.2010, teda táto zmluva priamo nadväzovala na obdobie, dokedy mohla žalovaná vrátiť pôžičku a žalobca by jej bol previedol do vlastníctva späť dom, ktorý mal na mene na zabezpečenie vrátenia pôžičky. Po uplynutí tejto doby uzavrel žalobca so žalovanou nájomnú zmluvu, ide teda podľa žalovanej jednoznačne o vyjadrenie, kedy žalobca vetou o pôžičke povedal, že uplynutím doby na právo spätnej kúpy už žalovaná nemusí pôžičku žalobcovi vrátiť a že teda jemu ostane nehnuteľnosť na uspokojenie jeho pohľadávky. Skutočnosť, že ide o zrejmu nesprávnosť teda považuje žalovaná za nepreukázanú a zároveň považuje aj týmto za preukázané, že žalobca od počiatku vzťah medzi ním a žalovanou považoval za vzťah zo zmluvy o pôžičke.

9. Pokiaľ ide o sumu 25.000 eur, žalovaná poprela, že by takúto sumu od žalobcu prevzala. Žalobca tvrdil, že malo ísť o doplatok kúpnej ceny. Žalovaná uviedla, že aj v konaní sp. zn. 16C/28/2014, predovšetkým v zápisnici z pojednávania zo dňa 24.03.2015 na č. l. 77-80 žalobca tvrdil, že kúpna cena bola dohodnutá na sumu 9.120 eur, keď zo zápisnice vyplýva, že žalobca považoval kúpnu cenu 9.120 eur za primeranú, že toľkoto bol ochotný zaplatiť a zdôvodňuje to lokalitou, keď takto reaguje na porovnanie trhovej ceny s cenou, ktorú on mal zaplatiť. V rozpore s týmto tvrdením na pojednávaní dňa 02.06.2023 uviedol, že suma 25.000 eur mala byť doplatkom kúpnej ceny, pričom zároveň uviedol, že dodatok ku kúpnej zmluve nebol uzavretý. V konaní sp. zn. 16C/28/2014 netvrdil, že by doplatil ku kúpnej cene 25.000 eur. Žalovaná poukázala na ust. § 46 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého písomnú formu musia mať zmluvy o prevodoch nehnuteľností, ako aj iné zmluvy, pre ktoré to vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov a na ust. § 40 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný. Písomne uzavretá dohoda sa môže zmeniť alebo zrušiť iba písomne. K posúdeniu nároku na zaplatenie sumy 25.000 eur súdom prvej inštancie ako nároku z bezdôvodného obohatenia žalovaná uviedla, že pri tomto nároku žalobcu poukázal súd prvej inštancie na to, že žalobcovi začala plynúť 2-ročná subjektívna premlčacia lehota stanovená v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka od dňa 24.02.2019, kedy mu bol doručený rozsudok súdu vo veci určenia vlastníckeho práva a kedy sa podľa názoru súdu prvej inštancie dozvedel o bezdôvodnom obohatení. Žalovaná však poukázala na to, že z ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva objektívna premlčacia doba, ktorá je trojročná a plynie odo dňa, kedy obohatenie vzniklo, pričom s objektívnou premlčacou lehotou sa súd prvej inštancie nezaoberal vôbec. Ak by aj bolo pravdivé tvrdenie žalobcu, že žalovanej dňa 08.09.2010 odovzdal sumu 25.000 eur, jeho nárok by bol už podľa žalovanej rovnako premlčaný, a to dňom 08.09.2012, keď aj pri tejto sume musel mať žalobca vedomosť o tom, že nemal vôľu uzavrieť so žalovanou kúpnu zmluvu; ak by teda takúto sumu žalobca žalovanej aj plnil, muselo mu byť podľa nej zrejmé, že poskytuje plnenie bez právneho dôvodu v čase, kedy tvrdí, že plnenie poskytol. Ak od počiatku nebola na žiadnej strane vôľa uzavrieť kúpnu zmluvu, nemohla byť ani vôľa na zaplatenie doplatku ku kúpnej cene. Žalovaná namietla, že súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jej tvrdeniami o vedomosti oboch strán o skutočnom obsahu právneho úkonu, o tom, že žalobca od počiatku vedel, aký nárok má voči žalovanej; od počiatku vedel, že má nárok len z titulu zmluvy o pôžičky a že v skutočnosti k uzavretiu kúpnej zmluvy nikdy platne neprišlo. Podľa žalovanej tu neboli objektívne skutočnosti, pre ktoré bola kúpna zmluva s predkupným právom vyslovená za neplatnú; boli to práve subjektívne, vôľové skutočnosti, v zmysle ktorých ani jedna strana nemala od počiatku záujem na uzavretí inej zmluvy ako zmluvy o pôžičke. Túto skutočnosť pre právne posúdenie nároku žalobcu považuje žalovaná za podstatnú a pre túto skutočnosť zotrvala na svojich námietkach premlčania nároku žalobcu v plnom rozsahu. S týmito námietkami a tvrdeniami žalovanej sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku podľa nej nezaoberal.

10. Žalobca podal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k odvolaniu vyjadrenie, v ktorom uviedol, že v tomto súdnom konaní a aj v konaní sp. zn. 16C/28/2014 bolo preukázané, že žalobca a žalovaná uzatvorili kúpnu zmluvu s kúpnu cenou 9.120 eur a tiež bolo preukázané, že žalobca žalovanej odovzdal doplatok kúpnej ceny 25.000 eur, o čom svedčia listinné dôkazy. Skutočnosť, že súd žalovanej uveril v konaní sp. zn. 16C/28/2014, že išlo o simulovaný právny úkon na tomto nič nemení, pretože finančné prostriedky žalovaná dostala na základe písomne uzatvorenej kúpnej zmluvy, voči ktorej pri jej uzatvorení nemala námietky. Z listu vlastníctva č. XXXXX pre k. ú. D. C. bolo podľa žalobcu preukázané, že titulom nadobudnutia vlastníctva nehnuteľností žalovanou bol rozsudok v konaní sp. zn. 16C/28/2014 zo dňa 25.02.2019 a rozsudok sp. zn. 8Co/152/2018 zo dňa 25.02.2019. Teda na základe neplatnej kúpnej zmluvy sa stala žalovaná vlastníčkou; vlastníčkou sa nestala na základe zmluvy o pôžičke. Žalobca podal žalobu okamžite po tom, ako v konaní sp. zn. 16C/28/2014 súd prvej inštancie a následne aj odvolací určili vlastnícke právo žalovanej k nehnuteľnostiam, ktoré vlastníctvo prešlo na žalobcu na základe kúpnej zmluvy rozhodnutím katastra nehnuteľností. Súdy pritom dospeli k názoru, že uzatvorená kúpna zmluva je neplatný právny úkon, a že bol uzatvorený simulovaný právny úkon a to dohoda o

pôžičke. Predpokladom konštatovania o simulovanom úkone je dospenie k záveru, že uzatvorená kúpna zmluva je neplatná. Vyplýva to z ust. § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Občianskeho kolégia sp. zn. 3Cso 144/2010. Žalobca sa o tom, že mal poskytnúť pôžičku mal dozvedieť až vyhlásením rozsudku vo veci sp. zn. 8Co/152/2018 a zároveň sa mal vtedy dozvedieť, že kúpna zmluva je neplatná. Tvrdenie žalovanej, že to bolo už v čase poskytnutia sumy 9.120 eur je podľa žalobcu v rozpore s dokazovaním, keďže nepochybne túto sumu žalovaná prevzala v notárskej kancelárii, keď podpísala kúpnu zmluvu, teda prejavovala vôľu uzatvoriť kúpnu zmluvu. Žalobca sa v prechádzajúcich konaniach bránil a uvádzal, že nikdy pôžičku žalovanej neposkytol a že žalovaná si pôžičku vymyslela. Nič na tom nezmenila ani skutočnosť, že súdy v konaní sp. zn. 16C/28/2014 dospeli k tomu, že kúpna zmluva je neplatná a išlo o pôžičku. Napokon aj žalovaná v odvolaní konštatuje, že súdy v konaní sp. zn. 16C/28/2014 skutkovo a právne vec vyhodnotili tak, že je neplatná kúpna zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou. Toto súdy konštatovali až rozsudkom zo 14.02.2019. Pre posúdenie otázky povinnosti vrátiť plnenie je podľa žalobcu nepodstatné, že súdy ako dôvod neplatnosti uviedli skutočnosť, že išlo o simulovaný právny úkon. Žalovaná podľa žalobcu prevzala aj sumu 25.000 eur, a to ako doplatok kúpnej ceny, o čom svedčí listina s úradne osvedčeným popisom žalovanej. To, že nešlo o doplatok kúpnej ceny z dôvodu neplatnosti kúpnej zmluvy mal opäť žalobca zistiť až vyhlásením rozsudku vo veci sp. zn. 8Co/152/2018. Žalobca a žalovaná nepokladali podľa žalobcu za podstatné uzatvorenie dodatku kúpnej zmluvy; žalovaná mala požadovať doplatok kúpnej ceny a žalobca jej ho mal poskytnúť. V konaní sp. zn. 16C/28/2014 žalovaná na pojednávaní dňa 24.03.2015 uviedla citujem: „Až u notárky mi bola predložená kúpnopredajná zmluva, ktorú som si prečítala, vedela som o tom a podpísala“. Tiež na tomto pojednávaní žalovaná uviedla citujem: „V čase podpísania spornej listiny som nemala voči nej vtedy žiadne výhrady“. Teda samotná žalovaná tvrdila v súdnom konaní, že prevzala kúpnu cenu a vedela že preberá kúpnu cenu. Žalobca zotrval aj na tom, že z neplatnej zmluvy vzniká vzájomná reštitučná povinnosť a je podľa neho právne nepodstatné, že súdy konštatovali, že je tu súdom tvrdený disimulovaný úkon. Záverom žalobca uviedol, že už v konaní z opatrnosti vzniesol aj námietku premlčania a poukázal na rozpor konania žalovanej s dobrými mravmi.

11. Žalovaná na vyjadrenie žalobcu reagovala svojim vyjadrením, v ktorom poukázala na obsah odvolania a navyše uviedla, že sa nestotožňuje s názorom žalobcu uvedenom vo vyjadrení o tom, že ona sa stala vlastníčkou nehnuteľnosti na základe neplatnej kúpnej zmluvy, pričom tu žalobca poukazuje na skutočnosť, že nadobúdacím titulom jej vlastníckeho práva je rozsudok Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 16C/28/2014 a na to nadväzujúci odvolací rozsudok. Toto nie je podľa nej pravdou, pretože rozsudky súdu o určení vlastníckeho práva majú deklaratórny charakter; to znamená, že sa nimi len deklaruje existujúci stav, v konkrétnom prípade sa deklarovalo, že žalovaná je vlastníčkou nehnuteľnosti aj napriek uzavretej „zmluve“ a že o toto vlastnícke právo nikdy neprišla. O tom je deklaratórny charakter rozsudku súdu, on teda sám o sebe nie je nadobúdacím titulom. Zároveň zotrvala na argumentácii, že sumu 25.000 eur od žalobcu neprevzala.

12. Podľa Čl. 2 ods. 2 CSP, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

13. Podľa Čl. 11 ods. 4 CSP, súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom.

14. Podľa Čl. 15 ods. 1 CSP, dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon.

15. Podľa § 154 CSP, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

16. Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

17. Podľa § 379 ods. 1 CSP, odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak

- a) od rozhodnutia o napađenom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý,
- b) ide o nerozlučné spoločensťo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov,
- c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

18. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

19. Podľa § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

20. Podľa § 384 ods. 1 CSP, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

21. Podľa § 385 ods. 1 CSP, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

22. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

23. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

24. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

25. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

26. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

27. Podľa § 657 Občianskeho zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

28. Podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úroky.

29. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovanej v súlade s ust. § 378 a nasl. CSP, pričom dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

30. V prvom rade odvolací súd uvádza, že sa cíti byť rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Pokiaľ ide o viazanosť skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, odvolací súd pre účely rozhodnutia o odvolaní považoval za potrebné zopakovať v nevyhnutnom rozsahu dokazovanie a pre tento účel nariadil pojednávanie na deň 26.09.2024. Na tomto pojednávaní, na ktorom bola prítomná právna zástupkyňa žalobcu, žalovaná a jej právna zástupkyňa, vykonal dokazovanie oboznámením sa s nasledovnými listinnými dôkazmi: Notárska zápisnica č. N 177/2010, Nz 24083/2010 zo dňa 06.07.2010 na č. I. 4-5, najmä jej článok II. ods. 1, podľa ktorého si predávajúca môže uplatniť predkupné právo v lehote do 06.09.2010 za kúpnu cenu 9.120 eur; Vyhlásenie žalovanej zo dňa 08.09.2010 na č. I. 6, v ktorom žalovaná vyhlasuje, že od žalobcu prevzala sumu 25.000 eur; Kúpna zmluva zo dňa 07.09.2010 na č. I. 7 -8; Zmluva o nájme nebytových priestorov zo dňa 08.08.2010 na č. I. 8 – 11 pripojeného spisu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 16C/28/2014, a to najmä čl. IV ods. 4.1, podľa ktorého touto zmluvou zároveň zaniká pohľadávka žalobcu voči žalovanej z pôžičky; Rozsudok OS Nové Zámky č. k. 16C/28/2014 – 324 zo dňa 24.11.2017 na č. I. 10 - 18; Rozsudok KS v Nitre č. k. 8Co/152/2018 - 501 zo dňa 14.02.2019 na č. I. 19 – 28.

31. Právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní uviedla, že vzhľadom na oboznamované listiny pripojené v spise sa javí, že odvolací súd sa prikláňa k tomu, že bola uzatvorená zmluva o pôžičke, čo vyvodzuje z odôvodnenia iného rozsudku, ktoré odôvodnenie nie je nijak záväzné. Naopak za záväzné považovala rozhodnutie katastra o nehnuteľnosti, čím štát podľa nej uznal, že medzi stranami sporu išlo o kúpnu zmluvu. Uviedla, že žalovať vrátenie pôžičky v čase daných súdnych sporov by bolo absolútne v rozpore so zdravým rozumom, pretože žalobca jednoznačne uzatváral kúpnu zmluvu a samotná žalovaná v predchádzajúcich konaniach, z ktorých sú zápisnice založené v súdnom spise, na otázku odvolacieho súdu odpovedala, že uzatvorila kúpnu zmluvu, že zmluvu jej notárka vysvetlila, a že túto zmluvu pochopila; čiže nastala situácia, že žalovaná držala peniaze a žalobca držal nehnuteľnosť na základe kúpnej zmluvy. Podľa jej názoru odôvodnenie predchádzajúceho rozsudku nie je záväzné a už vôbec nemôže byť podkladom, z ktorého by mal súd vychádzať pri hodnotení dôvodu vracania zaplatenej kúpnej ceny. Navyše poukázala na to, že keby to aj bola pravda, tak vznesenie takejto námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi a na toto je bohatá judikatúra, ktorá hovorí, že takáto námietka premlčania je neakceptovateľná. Ďalej poukázala na to, že žalovaná je nezodpovedná, vedie viaceré súdne spory, neplní si svoje záväzky, a preto by mal súd veľmi pozorne sledovať celé jej konanie a jej absolútne nezodpovedný prístup k veci.

32. Právna zástupkyňa žalovanej na odvolacom pojednávaní uviedla, že jej neprídu relevantné iné konania, v ktorých vystupuje žalovaná, a na ktoré poukazovala právna zástupkyňa žalobcu a myslí si, že nemajú na toto konanie vplyv. Podľa nej nemožno z konania žalovanej, ktorá sa dostala do týchto sporov nechcene hodnotiť vo vzťahu k tomuto konaniu, a to už vôbec nie pokiaľ ide o argumentáciu, že vznesená námietka premlčania bola uplatnená v rozpore s dobrými mravmi. V tejto súvislosti poukázala jednak na úmysel žalovanej, ktorá nemala záujem predať nehnuteľnosť za sumu 9.000 eur vzhľadom na to, že jej hodnota bola v tom čase cca 70.000 eur ako aj na konanie žalobcu, a teda jeho postupné práve

úkony v súvislosti s poskytnutím peňažných prostriedkov. Ďalej poukázala na to, že v konaní o určení vlastníctva boli predmetom dokazovania listiny, ktoré sú aj obsahom spisu v tomto konaní a mala za to, že tieto by sa mali hodnotiť rovnako, najmä pokiaľ ide o posúdenie, že uzavretie kúpnej zmluvy bolo simulovaným právnym úkonom. Taktiež poukázala na to, že na toto konanie nemá vplyv ani zápis vlastníctva žalobcu v katastri nehnuteľností, keďže v zmysle zásady materiálnej publicity údajov katastra sú tieto významné najmä pre tretie osoby, a preto táto skutočnosť nemá vplyv na právny vzťah žalobcu a žalovanej. Odvolaniu navrhla vyhovieť v celom rozsahu.

33. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, odvolania, vyjadrenia strán, obsahu spisu a doplnení dokazovania dospel odvolací súd k záveru, stotožňujúc sa s právnymi závermi Okresného súdu Nové Zámky v konaní sp. zn. 16C/28/2014 a Krajského súdu v Nitre v naň nadväzujúcom odvolacom konaní sp. zn. 8Co/152/2018, že strany sporu neuzavreli kúpnu zmluvu, ako sa snažil argumentovať aj v tomto konaní žalobca, ale zmluvu o pôžičke podľa ust. § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka. V tomto smere odvolací súd poukazuje v celom rozsahu na závery Krajského súdu v Nitre uvedené v rozsudku č. k. 8Co/152/2018 – 501 zo dňa 14.02.2019, a to najmä záver o tom, že kúpna zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou bola obojstranne simulovaným právnym úkonom, pričom okolnosti uzatvorenia zmluvy a následné konanie kupujúceho aj podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňujú záver o simulácii právneho úkonu pre chýbajúcu vážnu vôľu oboch strán uzatvoriť kúpnu zmluvu. Zvlášť odvolací súd poukazuje na nasledovné pasáže z rozhodnutia Krajského súdu v Nitre: Odvolací súd sa po prejednaní veci stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že kúpna zmluva bola obojstranne simulovaným právnym úkonom. Platnosť či neplatnosť právneho úkonu možno posudzovať len so zreteľom na okolnosti, ktoré existovali v čase jeho vzniku (R 46/2009). Žalobkyňa jednoznačne tvrdila a A. B. potvrdil, že ho vyhladala za účelom poskytnutia pôžičky. Okolnosti uzatvorenia zmluvy a následné konanie kupujúceho aj podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňujú záver o simulácii právneho úkonu pre chýbajúcu vážnu vôľu oboch strán uzatvoriť kúpnu zmluvu. Žalobkyňa nielen v tomto konaní, ale aj na pojednávaní pred Krajským súdom v Nitre v konaní sp. zn. 7Co/263/2012, na ktoré žalovaný poukazuje, výslovne uvádzala, že sumu 8.000 eur si požičala a suma 1.120 eur boli úroky. Nepopierala, tak ako ani v tomto konaní, že podpísala kúpnu zmluvu, ale od počiatku (a to i v konaní sp. zn. 9C/159/2011) tvrdila, že si chcela peniaze len požičať. Jej snaha o získanie úveru smerovala len k tomu, aby vrátila pôžičku a získala späť nehnuteľnosť. Bola si vedomá, že kúpnu zmluvou nehnuteľnosti previedla na žalovaného, ale z hľadiska právneho posúdenia veci je podstatné, aká bola jej vôľa pri uzatváraní zmluvy a tú je možné posúdiť z okolností v čase uzatvárania zmluvy. A. B. vyhladala preto, aby si požičala peniaze a jediným dôvodom uzatvorenia spornej kúpnej zmluvy bolo, že A. B. (ako aj sám uviedol), chcel mať zabezpečené vrátenie peňazí. Už toto jeho vyjadrenie nasvedčuje tomu, že dôvodom celej transakcie bolo zabezpečenie vrátenia peňazí. Len vedomosť žalobkyne, že uzatvára kúpnu zmluvu s ohľadom na okolnosti, ktoré predchádzali uzatvoreniu zmluvy nepreukazuje, že jej skutočná vôľa smerovala k predaju nehnuteľnosti, ako tvrdí žalovaný v 1. rade. Žalobkyňa potrebovala peniaze, čo bolo kupujúcemu známe, chcela si požičať 8.000 eur; kupujúci jej predložil už notárkou vopred pripravenú spornú zmluvu, ktorú žalobkyňa podpísala. Kúpnu zmluvu s právom spätnej kúpy uzatvorila len z dôvodu (pod ťarchou) svojej zlej finančnej situácie z obavy, že príde o nehnuteľnosť, v ktorej bývala. Zbaviť sa nehnuteľnosti, v ktorej podnikala, úmysel nemala. Inými slovami, ani žalovaný netvrdil, že nehnuteľnosť chcela predať za 8.000 eur aj v prípade, ak by nebola v uvedenej situácii. Taktiež z mechanizmu zmlúv, t. j. že kupujúci (veriteľ) kúpil dotknutú nehnuteľnosť do svojho vlastníctva za kúpnu cenu rovnajúcu sa výške pôžičky a na základe kúpnej zmluvy vyplatil žalobkyňu túto sumu a súčasne uzavreli totožné zmluvné strany zmluvu o budúcom spätnom predaji nehnuteľnosti, podľa ktorej v budúcnosti, ak dlžníčka vyplatí kúpnu cenu, uzavrie s ňou kúpnu zmluvu, na základe ktorej sa predmetná nehnuteľnosť stane opäť vlastníctvom dlžníčky a zo skutočnosti, že k podpísaniu oboch zmlúv došlo súčasne, teda sú to zmluvy, ktoré na seba nadväzujú, jednoznačne vyplýva, že skutočným účelom týchto právnych úkonov bolo poskytnutie peňazí dlžníkovi - vlastníkovi nehnuteľností zo strany veriteľa za odplatu, vyjadrenú v cene spätého prevodu, čo svedčí záveru, že išlo obojstranne o predstierané právne úkony, účelom slúžiace na poskytnutie pôžičky a jej zabezpečenie. Žalobkyňa v priebehu celého konania, rovnako i v konaní sp. zn. 7Co/263/2012 tvrdila, že pôžička bola 8.000 eur a suma 1.120 eur boli úroky. V kúpnej zmluve uvedená cena nehnuteľnosti 9.120 eur zodpovedá tvrdeniu žalobkyne a námietky žalovaného, že kúpna cena nebola preukázaná považoval odvolací súd s prihliadnutím na záver o simulovanom právnym úkone kúpnej zmluvy za účelový. Simulácii právneho úkonu nasvedčuje aj to, že žalobkyňa od uzatvorenia spornej kúpnej zmluvy v nehnuteľnosti naďalej podniká, žalovaný v 1. rade s ňou uzatvoril k nehnuteľnostiam nájomnú zmluvu za symbolickú sumu 1 eur a zároveň sa dohodli na tom, že uvedenou zmluvou zaniká pohľadávka z pôžičky (čl. IV., 4.1.). Toto ustanovenie taktiež svedčí tomu, že išlo o predstierané právne úkony a ich účelom bolo poskytnutie pôžičky a jej zabezpečenie. Žalovaný v 1. rade

tvrdenie, že išlo len o mylný text zmluvy neprekázal, na čo dôvodne poukázal aj súd prvej inštancie. Aj to, že žalobkyňa mohla naďalej užívať nehnuteľnosť tiež potvrdzuje záver, že uzavretie kúpnej zmluvy bolo len predstieraným (simulovaným) právnym úkonom, s cieľom spolu s dohodou o práve spätnéj kúpy vytvoriť systém poskytnutia pôžičky a takouto formou obísť zákonné obmedzenia a obmedzenia dobrých mravov platné pri poskytovaní pôžičiek a ich zabezpečení. Dojednané právo spätnéj kúpy a následný prevod nehnuteľností po uplynutí lehoty na uplatnenie práva spätnéj kúpy z kupujúceho na žalovaného v 1. rade svedčí o tom, že kupujúci zmluvu uzatvoril len naoko, že nemal vážnu vôľu uzatvoriť kúpnu zmluvu a nehnuteľnosť pre seba získať. Na jednej strane tvrdí, že chcel nehnuteľnosť kúpiť ale na druhej strane bol uzrozumený s tým, že ju bude musieť previesť späť na žalobkyňu. Vysvetlenie, že chcel takýmto spôsobom pomôcť žalobkyňi v jej zlej finančnej situácii, o ktorej vedel (túto skutočnosť nepoprel) nie je presvedčivé, najmä ak zoberieme do úvahy výšku tzv. kúpnej ceny oproti hodnote nehnuteľností, ktorú získal. Jeho vyjadrenie, že nevedel, resp. ho vôbec nezaujímala skutočná hodnota nehnuteľnosti odvolací súd hodnotí ako účelové s prihliadnutím aj na skutočnosť, že žalovaný prenajíma nehnuteľnosti, predložil nájomnú zmluvu s p. G., odkazoval aj na zmluvu s p. E., teda oblasť realít mu nebola neznáma. Odvolací súd súhlasí so súdom prvej inštancie v tom, že uzatvorením zmluvy o práve spätnéj kúpy kupujúci sledoval zabezpečenie vrátenia pôžičky v lehote dvoch mesiacov, do 06.09.2010. Dôsledkom dojedania bolo, že ak žalobkyňa právo nevyužije, „navždy“ stratí vlastnícke právo.

34. S čím sa odvolací súd (v tomto konaní) nestotožnil, bol záver súdu prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí o tom, že medzi žalobcom a žalovanou nebola dohodnutá splatnosť pôžičky, t. j. lehota na jej vrátenie. Odvolací súd však z listiny na č. I. 4-8 (označenej ako kúpna zmluva a zmluva o predkupnom práve) vyhodnotil, že žalobca sa so žalovanou dohodol na dátume splatnosti sumy 9.120 eur ako pôžičky vo výške 8.000 eur a úrokov vo výške 1.120 eur, a to do 06.09.2010. Pri posúdení simulovaného právneho úkonu ako zmluvy o pôžičke podľa odvolacieho súdu jednoznačne zo znenia Čl. II. ods. 1. tejto zmluvy vyplýva, že žalobca poskytol žalovanej pôžičku vo výške 8.000 eur s tým, že ju má vrátiť do 06.09.2010 spolu s úrokom vo výške 1.120 eur (t. j. spolu 9.120 eur), hoci jej znenie bolo naformulované ako možnosť uplatnenia práva spätnéj kúpy. V nadväznosti na tento záver tak odvolací súd posúdil odlišne od súdu prvej inštancie aj námietku premlčania vznesenú žalovanou. Odvolací súd sa nestotožnil s tým, že žalobca sa o tom, že došlo k poskytnutiu pôžičky žalovanej a o dohode o jej splatnosti dozvedel až z rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/152/2018 – 501 zo dňa 14.02.2019 o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, keďže je potrebné vychádzať z toho (tak ako to posúdili aj súdy v konaní o určení vlastníckeho práva), že úmyslom a vôľou sporových strán bolo od začiatku uzavretie zmluvy o pôžičke a nie uzavretie kúpnej zmluvy, čomu nasvedčuje vykonané komplexné dokazovanie. Pokiaľ súdy v konaní o určení vlastníctva dospeli k záveru (s ktorým sa mimochodom odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje), že vôľou žalovanej bola od začiatku pôžička finančných prostriedkov zo strany žalobcu na riešenie jej životnej situácie a zároveň vôľou žalobcu bolo poskytnutie pôžičky s tým, že jej uspokojenie si chcel tento zabezpečiť nehnuteľnosťou vo vlastníctve žalovanej, potom je potrebné vychádzať z premisy, že aj o ostatných dojednaniach súvisiacich s touto dohodou o pôžičke vrátane dojednaní o jej splatnosti mali strany sporu ako zmluvné strany vedomosť od počiatku, t. j. od uzavretia zmluvy a nie až od rozhodnutia súdu o určení vlastníctva. Krajský súd v Nitre v rozsudku č. k. 8Co/152/2018 – 501 zo dňa 14.02.2019 totiž nezmenil charakter právneho úkonu, ktorým bola od počiatku zmluva o pôžičke, ale iba tento právny úkon správne pomenoval a dešifroval, hoci žalobca sa snažil navodiť dojem, že išlo o kúpnu zmluvu. Vzhľadom na tento záver začala premlčacia doba na uplatnenie nároku na vrátenie pôžičky žalobcovi plynúť od 06.09.2010 (deň splatnosti pôžičky) a táto uplynula dňa 06.09.2013 (v súlade s ust. § 101 Občianskeho zákonníka). Keďže žalobca podal žalobu až dňa 21.02.2019, odvolací súd posúdil námietku premlčania vznesenú žalovanou ako dôvodnú a túto časť nároku žalobcovi nepriznal.

35. Nad rámec vyššie uvedeného odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o tom, že pri absencii dohody o splatnosti pôžičky je potrebné aplikovať ust. § 563 Občianskeho zákonníka, dňom splatnosti pôžičky je v takom prípade deň nasledujúci po tom, ako veriteľ dlžníka k vráteniu pôžičky vyzval a že žalobcovi začína plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba až odo dňa výzvy, je nesprávny. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 1 Cdo 25/03 zo dňa 24.06.2003 publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR pod č. R 91/2004, podľa ktorého právnej vety: Ak čas splnenia dlhu (záväzku) nebol účastníkmi dohodnutý, ani inak stanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník podľa ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal; veriteľ mohol svoje právo vykonať vtedy, keď mohol (z objektívneho, nie subjektívneho hľadiska) požiadať o plnenie dlhu. t. j. hneď ako dlh vznikol, takže začiatok plynutia premlčacej doby tu nastáva nasledujúci deň po vzniku právneho vzťahu zo zmluvy o pôžičke, pri ktorej nebola dohodnutá

splatnosť predmetu pôžičky. Ak by bol teda aj záver súdu prvej inštancie o tom, že doba splatnosti pôžičky nebola medzi stranami sporu dohodnutá, správny, potom by premlčacia doba začala plynúť odo dňa poskytnutia pôžičky, teda od 07.07.2010, kedy žalovanej žalobca poskytol sumu 8.000 eur. Aj v takomto prípade by bola námietka premlčania vznesená žalovanou dôvodná.

36. Vo vzťahu k druhej časti nároku uplatneného žalobcom vo výške 25.000 eur dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa nestotožnil s procesnou obranou žalovanej ohľadne tvrdenia, že v skutočnosti nedošlo k odovzdaniu sumy 25.000 eur zo strany žalobcu, pričom v tomto smere žalovaná neuniesla dôkazné bremeno ohľadne jej tvrdenia. Zároveň je správny záver súdu prvej inštancie o tom, že suma 25.000 eur nepredstavovala doplatok kúpnej ceny, ako to tvrdil žalobca. Odvolací súd opätovne poukazuje na to, že medzi stranami sporu nebola uzatvorená kúpna zmluva, ktorej súčasťou by bola dohoda o kúpnej cene nehnuteľnosti, ale zmluva o pôžičke. Iný právny dôvod poskytnutia sumy 25.000 eur nebol v konaní preukázaný, a preto je možné ho vyhodnotiť iba ako bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej. Pokiaľ však ide o posúdenie námietky premlčania vznesenej žalovanou ohľadne sumy 25.000 eur, odvolací súd považoval závery súdu prvej inštancie jednak za nesprávne a taktiež neobsahujúce náležité odôvodnenie. Ak súd prvej inštancie dôvodil, že žalobcovi začala plynúť subjektívna premlčacia doba odo dňa, keď Krajský súd v Nitre rozhodol o určení vlastníckeho práva žalovanej a táto skutočnosť je okamihom, kedy sa mal žalobca dozvedieť o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, s týmto záverom sa odvolací súd nestotožnil. Ako už bolo uvedené vyššie, v konaní bola preukázaná vôľa strán sporu uzavrieť zmluvu o pôžičke na sumu 8.000 eur s úrokom 1.120 eur; pokiaľ však ide o sumu 25.000 eur, túto nie je možné dať do súvislosti ani s kúpnu zmluvou (tvrdenou žalobcom) ani so zmluvou o pôžičke, keďže táto skutočnosť nevyplývala zo žiadneho dokazovania. Nemožno teda konštatovať, že pri sume 25.000 eur išlo o bezdôvodné obohatenie spadajúce pod skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia z titulu neplatného právneho úkonu, ale z titulu bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Ani toto nesprávne posúdenie súdom prvej inštancie však nie je rozhodujúce, keďže nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 25.000 eur sa premlčal v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorou sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal (na čo aj poukázala žalovaná vo svojom odvolaní). Pre posúdenie námietky premlčania vznesenej žalovanou bol súd prvej inštancie povinný zaoberať sa nielen subjektívnou premlčacou dobou, ale taktiež objektívnou a v tejto súvislosti aplikovať ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd poukazuje pre tento účel na rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 121/2009 zo dňa 23.02.2011, podľa ktorého v prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia zákon ustanovuje dvojročnú subjektívnu a trojročnú, resp. desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Ich vzájomný vzťah je taký, že pokiaľ skončí plynutie jednej z nich a dôjde k vzneseniu námietky premlčania, premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. Objektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo, a to bez ohľadu na to, či oprávnený o ňom vedel alebo nie. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Keďže oprávnený sa o bezdôvodnom obohatení nemôže dozvedieť skôr, ako vzniklo, ani subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr ako objektívna. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr (...) To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. To znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Hoci posudzovanie okolností, kedy sa oprávnený dozvedel o bezdôvodnom obohatení a kto sa na jeho úkor obohatil, je podstatné pre posúdenie subjektívnej premlčacej doby, jej posudzovanie už nie je podstatné, pokiaľ subjektívna premlčacia doba neuplynula v rámci objektívnej premlčacej doby, ako je to v prejednávanej veci. Objektívnu premlčaciu dobu je v tomto prípade potrebné počítat' odo dňa poskytnutia sumy 25.000 eur žalovanej, t. j. od 08.09.2010, ktorá teda uplynula dňa 08.09.2013. Bez ohľadu na toto konštatovanie má odvolací súd za to, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť žalobcovi taktiež od poskytnutia sumy 25.000 eur žalovanej (08.09.2010), a to z dôvodu, že neuniesol dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia, že by išlo o doplatok kúpnej ceny (napr. z dôvodu, že nebol uzavretý dodatok k zmluve) a iné vysvetlenie neposkytol. Hoci z ostatného dokazovania nevyplývalo, na aký účel skutočne sumu 25.000

eur žalovanej poskytol, odvolací súd je toho názoru, že žalobca musel už pri ich poskytnutí vedieť, že tieto finančné prostriedky poskytuje žalovanej s tým, že ich od nej bude žiadať späť.

37. Odvolací súd považuje ďalej za potrebné reagovať aj na argumentáciu žalobcu prednesenú jeho právnou zástupkyňou na odvolacom pojednávaní dňa 26.09.2024, a to pokiaľ ide o argumentáciu, že vznesenie námietky premlčania žalovanou bolo uskutočnené v rozpore s dobrými mravmi a tiež argumentáciu ohľadne viazanosti rozhodnutiami súdov v konaní o určenie vlastníctva.

38. Pokiaľ ide o námietky premlčania vznesené žalovanou, odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou, že ide o konanie v rozpore s dobrými mravmi. Kritériá pre to, aby bola námietka premlčania posúdená ako contra bono mores stanovil Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ÚS SR) napr. vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 176/2011 zo dňa 20.04.2011, v ktorom uviedol: Podľa názoru ústavného súdu vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby. Odvolací súd vzhľadom na okolnosti daného prípadu nevzhladol také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o tom, že námietka premlčania vznesená žalovanou bola v rozpore s dobrými mravmi. Naopak, podľa odvolacieho súdu by bolo skôr dôvodné posudzovať konanie žalobcu z hľadiska dobrých mravov, keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pôžičku poskytol žalovanej v situácii, keď nebola v priaznivej životnej situácii a jej uspokojenie sa pokúsil zabezpečiť nehnuteľnosťou, ktorej hodnota bola v zjavnom nepomere k výške pôžičky. Žalobca navyše vo svojej argumentácii neposkytol bližšie vysvetlenie, v čom konkrétne malo uplatnenie námietky žalovanou vykazovať znaky konania v rozpore s dobrými mravmi, keď ohľadne sumy 9.120 eur bolo preukázané, že žalobca musel mať už v čase poskytnutia finančných prostriedkov vedomosť o lehote jej splatnosti a taktiež je odvolací súd názoru (ako uviedol vyššie), že aj ohľadne sumy 25.000 eur musel vedieť, že ide o plnenie bez právneho dôvodu. S poukazom na cit. rozhodnutie ÚS SR sa odvolaciemu súdu nejaví (s ohľadom na reálie prejednávanej veci), že by išlo zo strany žalovanej o zneužitie práva na úkor žalobcu alebo že by išlo vo vzťahu k žalobcovi o neprimerane tvrdý postih. Tento záver neovplyvnila ani argumentácia právnej zástupkyne žalobcu o nezodpovednom konaní žalovanej, keďže iba existencia účasti žalovanej v iných právnych sporoch prípadne tvrdení (nepreukázaných), že si neplní záväzky v súvislosti so vznesenými námietkami premlčania nemá súvis.

39. Čo sa týka argumentácie týkajúcej sa viazanosti právnymi závermi z konania o určení vlastníctva, odvolací súd sa s nimi nestotožnil. Je síce pravdou, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v tejto súvislosti nesprávne poukázal na ust. § 193 CSP s konštatovaním, že podľa tohto ustanovenia je viazaný rozhodnutím vydaným v konaní sp. zn. 16C/28/2014, avšak viazanosť právnymi závermi o určení, že medzi stranami sporu bola uzatvorená zmluva o pôžičke a nie kúpna zmluva vychádza jednak z princípov, na ktorých je civilný sporový proces postavený a taktiež z judikatúry vyšších súdnych autorít. V tejto súvislosti poukazuje napr. na Uznesenie NS SR z 31.01.2012 sp. zn. 1 Cdo 44/2010, podľa ktorého: Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porovnaj najmä uznesenie z 29. apríla 2010 sp. zn. 1 Cdo 133/2009), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 O.s.p., ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 O.s.p. všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ

súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (viď čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť [viď najmä rozsudky vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabikh proti Rusku z 24. júla 2003]. Obdobné vyplýva aj z rozhodnutia ÚS SR sp. zn. II. ÚS 151/2016 zo dňa 18.02.2016, podľa ktorého: V tejto súvislosti zaujal obdobné stanovisko aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý v rámci svojej rozhodovacej činnosti okrem iného uviedol, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku konajúci všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. Pokiaľ pri riešení prejudiciálnej otázky zaujme odlišné stanovisko, je takýto jeho postup, resp. z neho vyplývajúci záver arbitrárny pre jednoznačný rozpor so zákonom (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. januára 2010, sp. zn. II. ÚS 349/09). Uvedené opätovne zdôraznil ÚS SR aj vo svojom recentnom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 171/2021 zo dňa 12.01.2022: So subjektívnou záväznosťou rozsudku úzko súvisí otázka tzv. prejudiciálneho účinku súdneho rozhodnutia vyjadrená v § 193 a § 194 CSP, v zmysle ktorej musí súd v novom konaní rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých účastníkov (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach). Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov sa účinky právoplatného rozsudku môžu vzťahovať len v tých prípadoch, keď tak stanoví zákon (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 133/2009). Prejudicialita súdneho rozhodnutia znamená, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, preto nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods. 2 OSP (v súčasnosti § 228 CSP, pozn.). Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2010).

40. Vzhľadom na vyššie uvedené bolo v súlade s právnymi princípmi, na ktorých stojí civilné sporové konanie, aby tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd v tomto konaní vychádzal z právnych záverov týkajúcich sa hmotnoprávných otázok medzi žalobcom a žalovanou, ku ktorým dospeli súdy v konaní o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Opačný prístup by znamenal popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia, čo by predstavovalo zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti.

41. Pokiaľ ide o odvolanie žalovanej voči výroku III. napadnutého rozhodnutia o trovách konania, odvolací súd vzhľadom na zmenu napadnutého rozhodnutia zmenil aj výrok o trovách konania tak, že úspešnej žalovanej (v dôsledku zamietnutia žaloby v celom rozsahu) priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.

42. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

43. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

44. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

45. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. Keďže žalovaná bola v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná, odvolací súd jej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

47. Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.